

DORDRECHTS MUSEUM

Ontdek je smaak!

Kijkwijzer VO

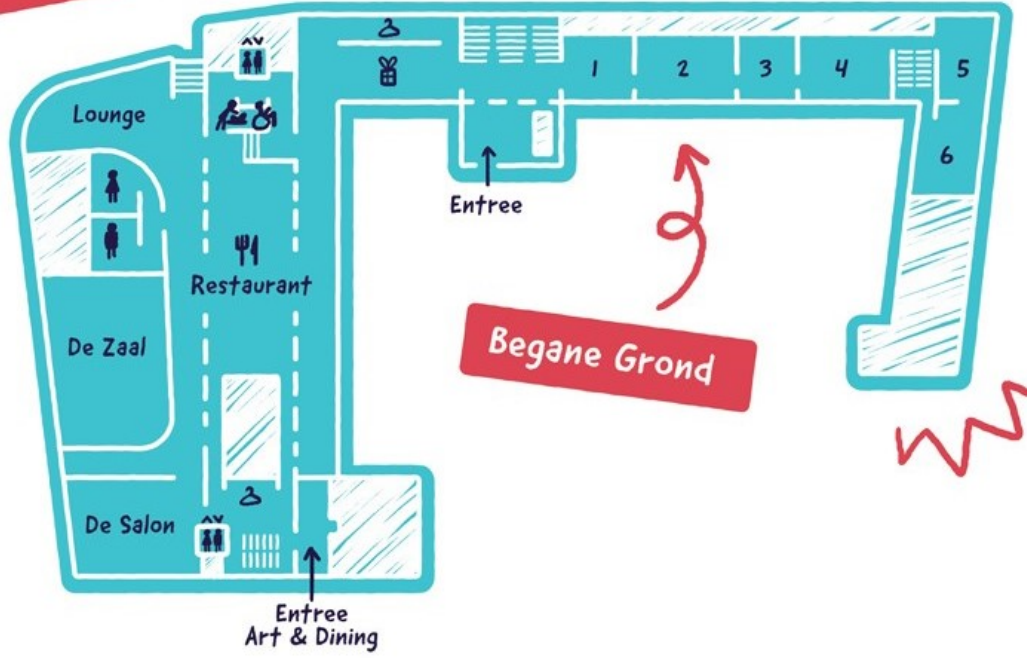
Welkom in het Dordrechts Museum. Met deze kijkwijzer maak je een tocht door de vaste collectie. Alle antwoorden kun je in het museum vinden. Gebruik je ogen goed! Kijk om je heen, bekijk van dichtbij, lees een bordje, kijk een filmpje of vraag aan iemand van het museum.

Gebruik alleen een potlood om mee te schrijven.

NB. De opdrachten met een * zijn extra moeilijk.

Succes!

Plattegrond

Begane Grond

Eerste Verdieping

CENTRALE HAL

Wat voor soort museum is dit? Kun je nog een ander soort museum noemen?

.....
.....

Wat valt je als eerste op als je dit museum binnenkomt en waarom?

.....
.....
.....
.....

* Denk je dat dit gebouw oorspronkelijk gebouwd was om een museum te zijn en waarom?
(tip vraag aan de gastheer/gastvrouw)

.....
.....
.....
.....

* Door de mensen van het museum is goed nagedacht over hoe de kunstwerken moeten komen te hangen. Kun jij uitvinden hoe zij dat hebben bedacht? Hoe zijn de schilderijen opgehangen? Is dat chronologisch, dus in volgorde van de tijd, of op thema, op stijl, of op kleur?

.....
.....
.....
.....

ZAAL 1: HEDENDAAGS PERSPECTIEF

Kunst van nu

Vanaf de oprichting in 1842 verzamelt het Dordrechts Museum eigentijdse schilderkunst. Voor veel hedendaagse kunstenaars is die schilderkunst zelf een belangrijk onderwerp: ze experimenteren met materialen en technieken en verkennen de grenzen. Anderen richten zich juist op actuele maatschappelijke thema's en tonen in hun werk persoonlijke betrokkenheid.

Esiri Erheriene-Essi
Portret van Adwoa Essien, 2020

Zo'n 50 jaar geleden maakte iemand een schoolfoto van dit meisje. Adwoa heet ze. In 2020 was die foto het voorbeeld voor het portret waar je nu naar kijkt. Geschilderd door Britse kunstenaar Esiri Erheriene-Essi, die tientallen van zulke schoolfoto's van zwarte vrouwen verzamelde. Die ze allemaal naschilderde. En zo meer zwarte mensen in de schilderkunst laat zien.

Hoe zie je dat dit portret gebaseerd is op een schoolfoto?

.....
.....
.....

Toch is dit niet fotografisch geschilderd. Wat valt op aan de schilderstijl?

.....
.....
.....
.....

ZAAL 2: SCHILDERKUNST IN BEWEGING

Elke zaal heeft een titel gekregen, dat is niet voor niets. Waarom heet deze zaal *Schilderkunst in beweging*?

.....
.....
.....

Kies een schilderij dat jij het beste bij deze zaaltitel vindt passen (noem kunstenaar & titel).
Motiveer je antwoord.

.....
.....
.....
.....

*Zoek een figuratief en een abstract kunstwerk. Schrijf ze hieronder op:
(Figuratief: De voorstelling lijkt op de werkelijkheid / Abstract: Zonder zichtbare
overeenkomst met de werkelijkheid)

Figuratief: .....

Abstract: .....

Karel Appel,
Kindje, Kerkje, Beestje, 1949

ZAAL 3: VERNIEUWERS IN DE STAD

Het impressionisme (19de eeuw)

Eind negentiende eeuw waren veel Europese schilders overtuigd van het en plein-air schilderen, dat wil zeggen dat ze in de buitenlucht schilderden. Dit was niet gebruikelijk in die tijd, schilders maakten vaak eerst schetsen en pas daarna werkten ze die uit in hun atelier.

De impressionisten gingen werken met een losse penseeltreek die heel spontaan was. De schilderijen die ze maakten waren momentopnames ofwel impressies (vandaar de naam impressionisme). De schilders hadden ook veel aandacht voor licht en beweging.

Zoek het schilderij *Sleperspaarden in de sneeuw** van George Breitner op.

Wat maakt dit schilderij impressionistisch van stijl?

* t/m september 2023 hangt er een ander groot werk van Breitner, namelijk *Plein bij avond*

.....

.....

.....

.....

‘Ik zal de mensch schilderen op de straat en in de huizen (...) ‘t leven vooral’, schreef Breitner. Wat voor leven hebben de mensen die hij hier laat zien?

.....

.....

.....

.....

George Hendrik Breitner,
Sleperspaarden in de sneeuw, 1890

ZAAL 4: HOLLAND OP ZIJN MOOIST

Schilders konden eind 19de eeuw buiten gaan schilderen door de uitvinding van de verftube. Waarom was het voor die tijd (bijna) niet mogelijk om buiten te schilderen?

.....

.....

.....

.....

Willem Maris,
Zomer, 1897

Ga naar het schilderij *Zomer* van Willem Maris.

Lees het bordje bij dit werk. Maris zei: "Ik schilder geen koeien maar lichtreflecties." Wat zou hij daarmee bedoelen?

.....

.....

.....

ZAAL 5: ARY SCHEFFER

Ary Scheffer (1795 -1858)

Scheffer was een hele bekende kunstenaar aan het begin van de 19de eeuw in Frankrijk. Hij is in Dordrecht geboren, maar verhuisde op jonge leeftijd al naar Parijs. Daar werd hij succesvol. Zo beroemd dat er nu nog veel schilderijen van hem in het Louvre (Parijs) hangen en Ary Scheffer zelfs een eigen museum heeft in Parijs 'Musée de la vie Romantique'.

Toen Ary overleed werd er een standbeeld in Dordrecht voor hem gemaakt. Dit staat nu op het Schefferplein. De dochter van Ary vond dit zo bijzonder dat ze in 1899 al de schilderijen die zij van haar vader geërfd had, schonk aan het Dordrechts Museum.

Ary Scheffer had net als andere schilders een eigen atelier. Een atelier is een plek waar de kunstenaar werkt. In deze zaal zie een schilderij van zijn atelier.

Ary Lamme,
Ary Scheffer aan het werk in het grote atelier, 1851

Als je goed kijkt zie je dat op dit schilderij nog een schilderij staat afgebeeld dat je ook in deze zaal kunt vinden. Weet je welke dit is? Schrijf hier de titel van het werk:

.....
.....

Zoek het werk *Jacob en de engel*. Dit is een onafgemaakt werk. Waarom zou het toch in het museum hangen?

.....

.....

.....

.....

Ary Scheffer,
Jacob en de engel, 1856 - 1858

ZAAL 6: WEEMOED EN VERLANGEN

Romantiek (circa 1800-1850)

Deze romantiek is iets heel anders dan dineren bij kaarslicht.

Romantiek in de schilderkunst en literatuur is meeslepend, overweldigend en dramatisch. Emoties spelen een belangrijke rol in de schilderkunst van de romantiek, zoals de liefde voor een dier en natuur. Het belangrijkste was wel het verlangen naar een volmaakte wereld.

Schilders wilden vluchten uit hun eigen wereld en wilden naar verre droomwerelden of een vroegere tijd. Een verstilld landschap laat zien dat de schilders verlangden naar een harmonie en een soort perfectie. Er ontstond een nostalgisch verlangen naar vroegere tijden. In deze periode ontstonden ook de meeste sprookjes, bv. die van de gebroeders Grimm.

Stel je voor dat jij een 19de-eeuwse romanticus was, waar zou jij naartoe willen vluchten?

.....

.....

Lourens Alma Tadema,
Venantius Fortunatus draagt zijn verzen voor, 1862

Bekijk dit schilderij van Lourens Alma Tadema en lees het bijbehorende tekstbordje. Waarom is dit schilderij een goed voorbeeld van romantische kunst?

.....

.....

.....

.....

ZAAL 7: SMAAKVOL EN ELEGANT

In de 18de eeuw richtte men graag het huis zo smaakvol en elegant mogelijk in. Welke stukken op deze zaal zijn denk je bedoeld als inrichting?

.....

.....

.....

.....

Abraham Busschop,
Plafondstuk met 'De raaf die beroofd wordt van de veren waarmee hij zich had getooid',
1708

Het plafondstuk van Busschop is een trompe-l'oeil schildering. Dat is Frans voor 'bedrieg het oog'. Op welke manier wordt het oog hier bedrogen?

.....

.....

.....

.....

ZAAL 10: UIT DE SCHOOL VAN REMBRANDT

Rembrandt van Rijn (1606-1669) en zijn stijl

Rembrandt van Rijn werd geboren in Leiden. Hij werd schildersleerling in Leiden en Amsterdam. Na zijn schilderopleiding schilderde Rembrandt veel bijbeltaferelen in een precieze stijl met bonte kleuren. Veel leerlingen van Rembrandt waren beroemde schilders en kwamen uit Dordrecht. Zoals Ferdinand Bol, Nicolaes Maes en Arent de Gelder. Nergens anders zou de stijl van Rembrandt zo lang populair blijven als in Dordrecht.

Rembrandt van Rijn,
De verloochening van Petrus, 1660

In Rembrandts eigen werk werd gedurende de jaren het licht-donkercontrast steeds sterker. Rembrandt beheerste het spel met licht en donker, waarbij hij vaak scherpe contrasten (clair-obscur) neerzette om zo de kijker de voorstelling in te krijgen. Een schilderij werd daardoor heel levendig en vol dramatiek. Rembrandt werkte ook met gloeiende kleuren en sprekende houdingen en gebaren.

Bekijk het schilderij van Rembrandt in deze zaal. Waar is de lichtbron waardoor de figuren worden belicht? Wat is de lichtbron?

.....

.....

.....

ZAAL 11: CUYP EN HET LANDSCHAP

Jacob Cuyp

In deze zaal hangen veel portretten gemaakt door Jacob Cuyp. Jacob was een veelzijdig kunstenaar. Hij maakte portretten, genrestukken, historiestukken en een klein aantal stillevens. Zijn grote kracht lag in het schilderen van portretten. In de eerste helft van de zeventiende eeuw heeft hij meer opdrachten voor portretten ontvangen dan enige andere Dordtse portretschilder.

Jacob Gerritsz. Cuyp,
Drie kinderen Francken in een landschap, 1635

Bekijk dit kinderportret van Jacob Cuyp. Denk jij dat deze kinderen arm of rijk waren en waaraan zie je dat?

.....
.....
.....

Waarom zou het meisje links alleen staan?

.....
.....
.....
.....

CENTRALE TRAPPENHUIS

De gebroeders de Witt

Johan en Cornelis de Witt zijn vooral beroemd vanwege hun gruwelijke dood: ze werden in 1672 door een woedende menigte vermoord in Den Haag. Daarvoor speelden ze jarenlang een politieke hoofdrol in de Republiek. Er zijn dan ook veel portretten van de broers gemaakt: enkele originelen en, zoals gebruikelijk bij beroemdheden, ontelbare kopieën.

Deze twee staatsieportretten door de Haagse schilder Jan de Baen zijn verreweg het bekendst. Johan de Witt (1625-1672) liet zich hier portretteren als een zelfbewust staatsman - de machtigste man in de Republiek - met op de achtergrond de vergaderzaal van de Staten van Holland (nu de eerste kamer), die onder zijn leiding was verbouwd.

Jan de Baen,
Portret van Johan de Witt, 1669

Jan de Baen,
Portret van Cornelis de Witt, 1669

Waarom kan je zien dat de portretten bij elkaar horen?

.....

.....

.....

Adam Willaerts,
Gezicht op Dordrecht vanuit de monding van de Noord, 1629

Dit is het grootste schilderij dat ooit van de stad Dordrecht is gemaakt.
Vreemd genoeg is het gemaakt door iemand uit Utrecht.

Kun je gebouwen herkennen? Zo ja, welke? Noem er 2.

.....
.....

Mijn Smaak

Wat vind je de mooiste zaal en waarom?

.....
.....
.....
.....

Welk kunstwerk spreekt jou het meeste aan?

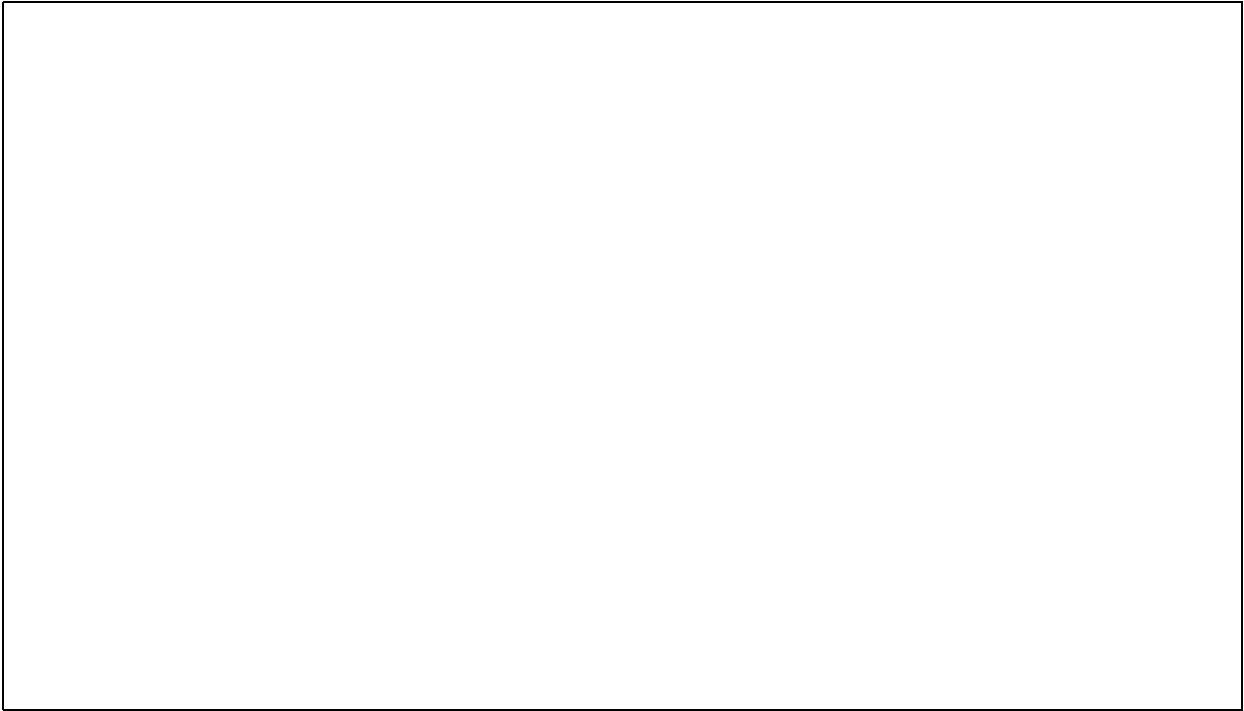
Naam kunstenaar

.....

Titel

.....

Maak hier een snelle schets van het werk of maak een foto (zonder flits) van jouw favoriet.

Ruimte voor een schets

Leuk dat je er was!
Je bent nu expert...dus kom nog eens terug!!